

Lasītprasmes pilnveidošana skolēnos

17./18.m.g. prioritāte

Nodarbībā sasniedzamais rezultāts (SR):

- 1) vienotas izpratnes formulēšana
- 2) lasītprasmes 1.-3.līmeņu formulēšana
- 3) mācību darbības stundā, kas virzītas uz līmeņa sasniegšanu

Lasītprasme ir visaptveroša spēja

- * izprast,
- * izmantot,
- * pārdomāt

rakstu valodas formas, lai iegūtu personīgo un sociālo piepildījumu.

Martin, Mullis and Kennedy (2006).

Lasītprasme, arī digitālā lasītprasme, ir būtiska, lai indivīds

- ▶ varētu gūt personīgo un sociālo piepildījumu,
- ▶ aktīvi un zinīgi piedalītos sabiedriskajā dzīvē,
- ▶ iekļautos un attīstītos darba tirgū,
- ▶ un pilnā mērā izmantotu pilsoņa tiesības.

Andrula Vasiliu (Androulla Vassiliou) ES Izglītības, kultūras, daudzvalodības un jaunatnes lietu komisāre

Lasītprasme -

- ▶ māka atveidot skaņas ar burtiem, savienot burtus vārdos,
- ▶ uztvert,
- ▶ izprast,
- ▶ analizēt un novērtēt

rakstītu tekstu, apzināties lasīšanas mērķi un izvēlēties atbilstīgu lasīšanas veidu, ievērojot lasītāja kultūru.

Svarīgākie lasītprasmes kvalitātes rādītāji ir apzinātība, pareizība, izteiksmīgums (skaļi lasot) un lasīšanas temps

(Skujiņa, Anspoka, Kalnbērziņa, Šalme. Lingvodidaktikas terminu vārdnīca. Rīga:LVA,2008).

Lasīšana- ekonomiska, individuāla un sociāla vērtība

RPIVA profesore Dr. paed. Zenta Anspoka

Lasīšana- dzīves kvalitāte

Lasīšana- karjeras pamats

Lasīšana- mācīšanās atslēga

Kas mūsdienās jāprot lasīt?

1) **dažāda izkārtojuma teksts**: lineārs teksts (no pasakas līdz stāstam) un hiperteksts (e-vidē veidots teksts)

2) **dažāda žanra teksts** (no folkloras teksta līdz daiļliteratūras un populārzinātniskajam tekstam)

3) **darījumteksts** (tabula, instrukcija, recepte u.c.)

4) **kodēts teksts** (sms, nošu raksts, simbolu teksts, abrivatūras, u.c.)

4) **mediju teksts**

....

Lasītprasmes līmeņi

(dažādu autoru viedokļi)

1. Teksta uztvere- orientējas teksta uzbūvē un saturā (par ko te rakstīts?), atkodē (saprot) zīmes, simbolus, ...

2. Teksta izpratne- saskata galveno domu, problēmas, argumentē, vizualizē, salīdzina, secina, ...

(piemēri: Ilona Berkolde (2014.) mācot matemātiku:

https://prezi.com/nkeyvu6z_-ix/darbs-teksta-izpratnei/ matemātiskās valodas veidošana -> svešie vārdi, jēdzieni, simboli -> frāzes, teikumi -> uzdevumu instrukcijas, noteikumi -> teksta izpratne, lietošana)

Silvija Kivko (2017.) mācot valodas: <https://prezi.com/efufaulmqejq/teksta-analize/>

3. Teksta interpretēšana- pārnes tekstā pausto uz reālo dzīvi, savu pieredzi, jaunu situāciju; prot novērtēt teksta kvalitāti un ticamību, rada savu tekstu,

...

Grupās: katram lasītprasmes līmenim nosaukt mācību darbības, kas raksturo tā sasniegšanu

LĪMEŅI	SKOLĒNS PROT
1. Teksta uztvere	- - -
2. Teksta izpratne	- - -
3. Teksta interpretēšana	- - -

Skolēna prasme

1.Līmenis - Teksta uztvere

- Lasa tekoši, gramatiski pareizi, ievērojot pieturas zīmes, intonācijas
- Atpazīst jēdzienus, simbolus, zīmējumus, nošu rakstu- atkodē informāciju
- Prot izstāstīt teksta galveno domu
- Atrod «atslēgas» vārdus
- Atbild uz vienkāršiem, uzvedinošiem jautājumiem
- Prot saturu pateikt saviem vārdiem
- ...

Skolēna prasme

2.Līmenis - Teksta izpratne

- Nosaka tēmu, žanru, tematiku, teksta struktūru
- Atbild uz jautājumiem: Kāpēc?
- Formulē galveno domu
- Strukturēti pieraksta dotos lielumus
- Veido plānu, domu karti- vizualizē
- Veido un lasa tabulu, grafiku, karti, diagrammu, ...
- Saskata saikni ar iepriekšējām zināšanām
- Uzdod/atbild atvērtos jautājumus par saturu
- Izdara secinājumus

Skolēna prasme

3.Līmenis - Teksta interpretēšana

- Izvēlas atbilstošāko lasīšanas stratēģiju
- Prot pārfrāzēt (izmainīt tekstu), pielāgojot kādai vajadzībai
- Prot salīdzināt, pamatojot ar citātiem, faktiem
- Uzdod jēgpilnus jautājumus
- Prot piedāvāt un pamatot alternatīvus risinājumus
- Prot secināt un prognozēt
- Izsaka savu viedokli, pamatojoties uz faktiem
- Rada jaunu tekstu, jaunu vizualizāciju
- Prot izgatavot modeli pēc skices, rasējuma
- Izvērtē informācijas kvalitāti un ticamību
- Pārnes tekstā pausto uz reālo dzīvi, savu pieredzi,

Mājas darbs skolotājiem, kuri māca 10.klasēs:

- ▶ Izskatīt sava priekšmeta mācību plānu 10.klasei
- ▶ Pārdomāt- (kā vienoti rīkosimies, lai var ielikt mēnešu plānojumā):
 - 1) kurās tēmās pilnveidot kādu no lasītprasmes līmeņiem,
vai
 - 2) kuru prasmi/-es pilnveidot visa gada laikā savā priekšmetā;
 - 3) kāds varētu būt diagnosticējošais darbs (DD) sākumā un m.g. beigās

Kompleksās prasmes LASĪTPRASME mācīšana ilgtermiņā 10.klasei

Priekšm.	Sept.- okt.	Nov.	Dec.	Janv.	Febr.	Marts	Apr.	
Latv. val.	Plānošana DD							
literatūra	Plānošana DD							
angļu val.	Plānošana DD							
Vācu/kr.v.	Plānošana DD							
Matem.	Plānošana DD							
.....	Plānošana DD							